

fessor Husén och docent Härnqvist talar. Men enligt min mening är ett klarläggande av hela frågan inte desto mindre av den största betydelse. Dels därför att om saken tas upp bör man så långt möjligt få fram hur det verkligen förhåller sig. Dels därför att de föreställningar som alstras genom utredningar av här berörd typ är farliga likaväl som oriktiga. Folk inbillar sig att de tillhör en intellektuell elit därför att de är födda inom överklassen, likaväl som de vita i Amerika eller Sydafrika så gärna tror sig vara intellektuellt överlägsna de svarta därför att undersökningar av kulturbegåvnin- gen tyder på en sådan överlägsenhet. Slutligen vill jag betona att enligt min tro professor Husén och jag i huvudsak är ense i fråga om denna allmänna syn och att meningsskiljaktigheterna till mycket stor del botten i terminologiska vanskligheter. Desto större skäl finns det att genom en allmän debatt söka klargöra vad som verkligen åsyftas och av detta skäl har jag tillåtit mig att någorlunda utförligt gå in svaromål.

PS. Just nu ser jag i en artikel i Handelstidningen att min tankegång till den grad missförstås att författaren (dr Ake Thulstrup) anser den gå ut på "att begåvning över huvud taget inte ärvs". Då man hävdar att begåvningsanlagen är ungefär desamma inom olika socialgrupper, tror alltså en insiktsfull man att lärmned de skilda arvsanlagens existens förnekas. Det är otroligt men sant.

Något vid sidan av detta menings- utbyte vill jag tillägga några reflexioner. Professor Husén ansåg sig för några år sedan kunna fastslå att den svenska begåvningsreserven av nu diskuterad art endast var drygt hälften så stor som den vilken docent Härnqvist tror sig kunna fastställa. Det visar hur fundamentalt skilda resultat man kan komma till genom utredningar av den typ som hittills gjorts. Är det inte viktigare att fastslå att för närvarande omkring 50 procent av de egentliga överklass- barnen och två tredjedelar av akademikerbarnen avlägger studentexamen och att gjorda undersökningar inte tyder på att någon avsevärd skillnad i naturbegåvning skulle finnas mellan olika samhällsklasser?

Man kan se problemet från en helt annan synpunkt, den rasbiologiska. En rad framstående författare har från denna synpunkt kommit till ungefär samma slutsatser som jag angivit. Så framlidne professorn Gunnar Dahlberg, så professor Gert Bonnier, som förklarar att han "knappast tror att olika socialklasser eller olika raser har olika intelligensnivå", så sociologen professor Theodor Geiger, som i sin bok "Samfund og arvelighet" på ett förebildligt sätt analyserat dessa frågor.

Man kan säga att hela denna diskussion har bara akademiskt intresse. Det kommer säkerligen att dröja länge innan vi kan tillgodogöra oss ens den "begåvningsreserv" varom pro-

19/1

Professor Husén och jag har med dessa inlägg kommit fram till enighet i allt väsentligt, också därom att våra meningsskiljaktigheter huvudsakligen bottnat i definitionsfrågor och därav följande missförstånd. Jag är professor Husén tacksam att han besparar mig besväret att ytterligare kritisera de inlägg i andra tidningar, särskilt i Svenska Dagbladet, som senast i dag tar den diskuterade utredningen till stöd för påståenden om medfödda begåvningskillnader mellan olika socialgrupper. Därmed utgår jag ifrån att denna tendens att använda utredningen som konservativt slagträ definitivt kan kastas ut ur den sakliga diskussionen.

Som professor Husén framhåller har jag från början utgått ifrån de medfödda anlagen såsom de mest viktiga i detta sammanhang, alltså de anlag som jag kallat för naturbegåvning. Självfallet är det inte här blott fråga om begåvning i någon specifik mening, utan om anlag av olika karaktär, och detta betonas tillräckligt i professor Huséns inlägg. Vad jag har att tillägga är att det främst synes mig vara viktigt att betona att anledning saknas att tro på skillnader i medfödd begåvning de skilda socialgruppernas barm emellan, och den debatt som förts i pressen om utredningen tycks mig bestyrka denna uppfattning. Kulturbegåvningen förändras ständigt, och det är ingen utopi att tänka sig att vi på några årtionden kan komma fram till en situation då i själva verket olikheterna i denna begåvning — i den mån de inte sammanhänger med olikheter i naturbegåvningen — blir minimala. Om vi exempelvis, såsom den Härnqvistska utredningen förutsätter som möjligt, inom en snar framtid skulle få 25 procent av ungdomen fram till studentexamen, så kommer därmed en väldig förbättring inom en följande generation i ungdomens studiemöjligheter till stånd, en utredning av Härnqvists typ kommer att ge nya resultat, ytterligare förbättring blir möjlig osv. Det avgörande är därför att föreställningarna, eller rättare sagt fördomarna, om medfödda begåvningskillnader socialgrupperna emellan — fördomar som så vackert blomstrat under de senaste veckornas debatter — definitivt undanröjes.

Herbert Tingsten

De
Tend
ring,
tomb
arit t
u för
örhär
allitär
ervat
villig
amla
illa s
unde
ya v
etyde
ia hål
ats; ö
aktisk
1954 n
rande
de fir
försva
bland
att sk
viktiga
inte n
väsent
gannol
vidgri
som a
redan
isatio
fara
etyde
onas,
lltför
artip
enna
ande
Dem
rikt
mas
rtre
nars
de p
som v
ning.
ligt in
med n
drar s
dimric
vering
Till
också
anför
sättnir
Torste
prov i
ta stäl
sade a
proble
det tri
vapen
sända
framti
vapen
Självf
atoms
föruts
gen."
sats
måste
digare
avgör
så Sv
Me
komm
Hän l
den f
som
oss n